

Т. В. Іванцова

студентка

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

О. П. Мазко

кандидат педагогічних наук, старший викладач

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Особливості комп'ютерно-опосередкованої взаємодії в початковій школі

У статті розглядається сутність одного з сучасних типів взаємодії в навчальному процесі – комп'ютерно-опосередкованого. Обґрунтовується необхідність його реалізації в сучасному інформаційному суспільстві. Розглядаються основні режими комп'ютерно-опосередкованої взаємодії та доводиться доцільність їх використання у процесі вивчення іноземної мови в початковій школі.

Ключові слова: безпосередня взаємодія, комп'ютерно-опосередкована взаємодія, початкова школа

Перехід людства до нового типу цивілізації – інформаційного суспільства – вимагає масштабних змін у всіх сферах людської діяльності, у тому числі й у сфері освіти. Поряд із засвоєнням базових знань, дедалі важливішим постає завдання навчити учнів самостійно оволодівати новими знаннями та інформацією, таким чином, формуючи здатність молодого покоління до самоосвіти й саморозвитку, сприяти усвідомленню потреби в навчанні упродовж життя, починаючи вже з молодшого шкільного віку.

На початку XXI століття в умовах інформаційного суспільства з'являються нові форми навчальної комунікації, які вимагають нових підходів до реалізації останньої. Якщо традиційно взаємодія здійснювалась у межах аудиторії, де вчитель співпрацював з учнями безпосередньо, то сучасні уявлення про здійснення взаємодії доповнюються використанням інформаційних технологій у навчанні, що дає нам підстави виокремити два основні типи взаємодії – безпосередню та комп'ютерно-опосередковану.

Безпосередня взаємодія – це спілкування учасників навчального процесу при візуальному та аудіальному контакті в межах одного фізичного простору в один і той же час. Така взаємодія встановлюється при наявності спільного фокусу уваги (об'єкта, теми, спільної діяльності та ін.) та при усвідомленні її учасниками присутності один одного [1, с.11-12]. Взаємодія «віч-на-віч» може мати індивідуальний або груповий характер. Прикладом є багатостороннє спілкування вчителя і учня (учня і учня, учня і групи учнів) в урочний або позаурочний час у формі привітання, пояснення, опитування, бесіди та інших формах спільної діяльності учасників взаємодії. Безпосередня взаємодія є важливою передумовою інформаційного обміну, оскільки дає можливість миттєво реагувати на запитання і формулювати відповіді, висувати нові ідеї та знаходити рішення тощо. Безпосереднє спілкування стимулює формальні та неформальні соціальні інтеракції з урахуванням індивідуальних рис та якостей особистості, дає змогу гнучко змінюватися та пристосовуватися до того образу партнера, який формується у процесі взаємодії, водночас надає свободу у виборі способу спілкування та прийнятті рішень, сприяє ефективній командній роботі, розвиває відчуття спільноти.

У результаті постійного удосконалення інформаційно-комунікаційних технологій другим основним типом взаємодії є **комп'ютерно-опосередкована взаємодія**, яку ми визначаємо як тип комунікативної взаємодії, що виникає у процесі використання суб'єктами різних інформаційно-комунікаційних технологій. Учасники спілкування вступають у комунікативні зв'язки опосередковано [1, с.12-13], створюючи та сприймаючи нову інформацію, обмінюючись нею у процесі застосування різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій. Інакше кажучи, така взаємодія стає можливою через використання технологічного потенціалу, який уможливорює навчання на відстані, через Інтернет тощо. Про це свідчить, насамперед, швидкий розвиток дистанційного навчання, використання засобів мобільного зв'язку (додатки для мобільних телефонів, планшетів, онлайн ігри) тощо.

Важливо зазначити, що комп'ютерно-опосередкована взаємодія може відбуватися в двох режимах: індивідуальному та груповому. Використання режиму залежить від застосування певного формату або технології. Наприклад, написання повідомлення, електронних листів, а також обмін миттєвими повідомленнями в чатах, тренувальні програми передбачають індивідуальну участь. Використання інтерактивних дошок, спілкування у соціальних мережах, обговорення

різноманітних питань в онлайн режимі, навчальні ігри для великої кількості учасників, веб-сайти, націлені на спільне навчання, характеризуються груповою участю усіх суб'єктів взаємодії. Відтак, комп'ютерно-опосередковане спілкування поступово стає не тільки інструментом навчання, але й технологією, посередником та двигуном соціальних стосунків, водночас створюючи інтерактивне середовище та заохочуючи учнів до вивчення іноземної мови у найбільш зручний та звичний для них спосіб.

Комп'ютерно-опосередкована взаємодія, як правило, обмежується часовими рамками та реалізується через мережу Інтернет синхронно або асинхронно. Синхронна взаємодія полягає у миттєвому встановленні контакту між його учасниками. Така взаємодія створює ефект віртуальної присутності, що сприяє швидкому встановленню міжособистісних контактів та створенню певної навчальної спільноти. Асинхронна взаємодія передбачає здійснення взаємодії між суб'єктами навчального процесу з певною затримкою у часі. Учасники отримують, створюють та застосовують знання не одночасно, а в зручний для них час (обмін повідомленнями у соціальних мережах, написання електронного листа, створення Інтернет презентації)

Безпосередня та комп'ютерно-опосередкована взаємодія є надзвичайно інтерактивними, оскільки обидва типи сприяють розвитку динаміки усного мовлення (віч-на-віч у реальному просторі, у віртуальному просторі або по телефону), при чому комп'ютерно-опосередкована взаємодія більшою мірою сприяє розвитку інтерактивного писемного мовлення, оскільки велика кількість її форматів передбачає використання письмових робіт (від коротких коментарів до змістовних повідомлень), тим самим тренуючи швидкість та точність їх написання та створюючи позитивну мотивацію до писемної інтеракції.

Отже, ми з'ясували, що побудова навчального процесу як суб'єкт-суб'єктної взаємодії, зокрема в початковій школі, є пріоритетною. Поширення інформаційно-комунікативних технологій та їх удосконалення дає можливість здійснювати навчальну діяльність через комп'ютерно-опосередковане спілкування учасників. Взаємодія такого типу полегшує процес формування необхідних умінь, а аткож значно мотивує учнів до інтерактивного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Мазко О. П. Інтерактивні технології формування культури педагогічної взаємодії майбутнього вчителя іноземних мов : Навчально-методичний посібник / О. П. Мазко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2014. – 96 с.
2. Jones S.G. Cyber Society: Computer-Mediated Communication and Community. – Thousand Oaks, California: Sage Publications, 1995. – 241p.
3. Ocker R. J., Yaverbaum G. J. Asynchronous Computer-mediated Communication versus Face-to-face Collaboration: Results on Student Learning, Quality and Satisfaction // The Journal of Group Decision and Negotiation. – 1999. – Volume 8. – № 5. – P. 427-440.

T. V. Ivantsova, O. P. Mazko. Characteristics of Computer-mediated Interaction in Primary School.

The article examines the essence of computer-mediated interaction in the educational process. The necessity of its implementation in the information society is grounded. The main modes of computer-mediated interaction are considered as well as their potential in language learning in primary school.

Key words: face-to-face interaction, computer-mediated interaction, primary school.